GAZETA KRAKOWSKA

Nro 37.

z KRAKOWA dnia 7 MAJA 1828 ROKU we SRODĘ.

Z Warszawy d. 30 Kwietnia.

Dnia 7go b. m. przeniòsł się do wieczności w Chełmie, stolicy Biskupstwa swego, ś. p. JW. X. Ferdynand Dąbrowa Ciechanowski, Biskup Chełmski, Senator Królestwa.

Na ostatnich targach Warszawskich płacono za korzec Żyta złł: od 13 do 14. — Pszenicy od 17 i pół do 21. — Jęczmienia od 14 do 15 i pół. — Owsa od 9 i pół do 11. — Siana furę iednokonną od 20 do 26; parokonną od 28 do 34. — Słomy furę zwyczayną od 7do 8.

Z Petersburga d. 2 Kwietnia D. K.
(Z Dziennika Petersburgskiego.)

Viceadmirał Moller 2, został mianowany Ministrem morskim; że zaś z powodu nowego urządzenia tego Ministerstwa, Admirał Margrabia Traversay przestaie sprawować obowiązki, przeto N. Cesarz Jmość raczył zostawić mu obowiązki członka Rady Państwa.

Senator Bezobrazow, Gubernator Cywilny w Petersburgu, otrzymał od N. Cesarza Jmci tabakierę z cyfrą Monarchy.

Przez Ukazy pod dniem 24 z. m. wydane do Kantoru Dworu, N. Cesarz Jmość raczył mianować Pannami honorowemi NN. Cesarzowych, Panny: Lubow-Jarcow, siostrzenicę Jenerała Porucznika Nikitina, Hrabiankę Cecylią d' Elmpt, córkę Hrabiny d' Elmpt, Mistrzyni Dworu J. C. Mości Wielkiey Xiężney Heleny, oraz Panny: Barbarę Mintlew i Zofią Kozłow.

Przez inny Ukaz pod tymże dniem, wydany do Kantoru Dworu, Jego Cesarska Mość raczył mianować Kamerjunkrami: Translatora Arkadyusza Masowskiego i Hrabiego Alexandra Tormasowa, obu z Kollegium spraw zagranicznych.

Przez Ukaz pod dniem 26 z. m., wydany do tegoż Kantoru, Jego Cesarska Mość raczył zaszczycić kluczem Szambelańskim P. Gruszeckiego 5tey klassy, Kontroliera naczelnego w Ministeryum Domu Cesarskiego, i Radcę Kollegialnego Barona Renne, członka Kantoru Intendencyi Dworu.

Dnia 24 z. m. zakończył życie w Petersburgu, w podeszłym wieku, Członek Rady Państwa, Jenerał piechoty Hrabia Maciey Iwanowicz Lambsdorff, mąż rzadkich cnot i przymiotów. Należał on do wychowania teraz szczęśliwie Panuiącego N. Cesarza i Wielkiego Xiążęcia Michała Pawłowicza.

Z Moskwy donoszą o zgonie młodego pisarza, Alexandra Iwanowicza Pisarewa, wydawcy Moskiewskiego Album teatralnego, autora i tłumacza kilku sztuk dramatycznych, dobrze od publiczności przyiętych.

Akt oddzielny względem opieki nad handlem i bezpieczeństwem zobopolnych poddanych Rossyyskich i Perskich.

Z Bożey Łaski

MY MIKOŁAY I,

Cesarz i Samowładca Wszech Rossyy,

i t. d. i t. d. i t. d.

Obiawiamy ninieyszem komu o tem wiedzieć należy, iż teraźnieyszego Tysiąc ośmset dwudziestego ośmego roku dnia 10go Lutego, w Perskiey wiosce Turkmanczaju, między Naszą Cesarską Mością, a Jego Panuiącą Szachowską Mością, Perskiey Ziemi Naczelnikiem i dobrym Naszym Sąsiadem, Fet-Ali Szachem, przez umocowanych z obu stron, a mianowicie: z Naszey strony przez P. Hrabiego Jana Paszkiewicza Erywańskiego, Naszego Jenerała Adjutanta i Jenerała piechoty, Dowodzącego oddzielnym Korpusem Kaukazkim, &c. i P. Alexandra Obrezkowa, Naszego Rzeczywistego Radcę Stanu, Szambelana i Kawalera; że strony zaś Jego Szachowskiey Mości, przez J. K. Mość Xiążęcia Abbasa-Mirzę, na mocy danych im pełnomocnictw postanowiony i zawarty został Akt, zawieraiący się w dziewięciu Artykułach, które słowo w słowo tak brzmią:

W Imie Boga Wszechmogącego.

Artykuł I.

Wysokie Strony umawiaiące się, pragnąc podać wzaiemnie poddanym swoim wszystkie dogodności, wynikaiące z zobopolnego wolnego handlu, zgodziły się na to, co następuie: Poddani Rossyyscy, opatrzeni w przepisane prawem paszporta, mogą prowadzić handel po całey przestrzeni Państwa Perskiego, i wolnie wieżdżać ztamtąd do innych Państw sąsiedzkich z Persyią. Na wywzaiemnienie czego, dozwala się Perskim poddanym przywozić swoie towary do Rossyi, tak morzem Kaspiyskiem, iako i granicą lądową pomiędzy tem Państwem a Persyią, zamieniać ie, lub kupować towary na wywóz, używaiąc praw i przywileiów na równi z poddanemi Mocarstw, w naywiększey zostaiących przyiaźni. W razie śmierci któregokolwiek z poddanych Rossyyskich w Persyi, maiątki ich ruchome i nieruchome, iako należące do poddanych Mocarstwa przyiaźnego, będą oddane w całości krewnym ich lub towarzyszom, którzy maią prawo rozrządzać niemi, iak się im podoba. A ieśli się nie okażą sukcessorowie lub towarzysze, tedy Minister lub Konsulowie Rossyyscy wchodzą w rozrządzenie temi maiątkami, bez naymnieyszey przeszkody ze strony Władz mieyscowych.

Artykuł II.

Zawierane przez zobopolnych poddanych w handlowych ich sprawach kontrakty, wexle, poręki i inne akta na pismie, powinny bydź zapisane u Konsula Rossyyskiego i Hakima (Sędziego cywilnego), a gdzie nie ma Konsula, tedy u samego Hakima, ażeby w razie sporu między obu stronami można było uczynić należyte poszukiwania, dla sprawiedliwego rozstrzygnienia. Jeżeli iedna ze dwóch stron, nie będąc opatrzoną w dokumenta na pismie i zaświadczone, iak wyżey powiedziano, a które maią bydź obowiązuiącemi w każdem mieyscu sądowem, zacznie poszukiwać na drugiey, a nie złoży innych dowodów, prócz świadków, takie poszukiwanie dopuszczonem bydź nie powinno; chyba, że sam zapozwany prawnem ie uzna. Akta, zawierane na osnowie powyższych prawideł, powinni zobopolni poddani święcie

zachowywać, i ieżeli przez uchylenie się od zadosyć uczynienia, uczyniona będzie komukolwiek strata, tedy winowayca obowiązany będzie wynagrodzić ią stosownie. W razie bankructwa kupca Rossyyskiego w Persyi, wierzyciele będą zaspokoieni z pozostałego maiątku i pożytków; atoli Rossyyski Minister, Sprawuiący interessa, lub Konsul, nie zaniecha, na zapotrzebowanie, dołożyć starania, ażeby się przekonać, czy nie pozostał w Rossyi dłużnikowi podupadłemu swobodny maiątek, z któregoby można było zaspokoić wierzycieli. Postanowienia tego artykułu będą nawzaiem dopełniane względem poddanych Perskich, handluiących w Rossyi pod opieką praw.

Artykuł III.

Dla dostarczenia handlowi zobopolnych poddanych dogodności, będących przedmiotem dawnieyszych traktatów, postanowiono: od towarów, przywożonych do Persyi, lub wywożonych z tego Państwa przez poddanych Rossyyskich, równie od produktów Perskich, przywożonych do Rossyi morzem Kaspiyskiem, lub granicą lądową, iak i od towarów Rossyyskich, temiż drogami wywożonych z Cesarstwa przez poddanych Perskich, pobierać cło, iak dawniey, po pięć od sta, raz na zawsze, przy wprowadzaniu lub wyprowadzaniu tych towarów, nie pobieraiąc iuż od nich potem żadney opłaty na Komorze celney. Jeżeli Rossyia uzna za potrzebę uczynić względem Komory iakiekolwiek nowe rozporządzenia i ustanowi Taryffy; tedy obowiązuie się, opłatę po pięć od sta, wyżey ustanowioną, zachować bez żadnego powiększenia.

Artykuł IV.

Jeżeliby Rossyia lub Persyia znaydowała się w woynie z iakiemkolwiek Mocarstwem postronnem, tedy do podległych, temu Mocarstwu obwodów nie wzbrania się zobopolnym poddanym Stron umawiaiących się, przewozić swoie towary, przez kraie, wzaiemnie do nich należące.

Artykuł V.

Ponieważ w Persyi, dla zachowuiących się w niey zwyczaiów, z trudnością cudzoziemiec może naymować dom, mieysca lub składy dogodne na złożenie towarów, dozwala się przeto poddanym Rossyyskim w Persyi, nietylko naymować, ale i na własność nabywać tak domy na swe pomieszkanie, iako też mieysca i składy dla chowania swych towarów. Urzędnicy Rządu Perskiego nie powinni gwałtem wchodzić do tych domów, mieysc lub składów, ale mogą w razie konieczności, prosić o zgodzenie się na Ministra Rossyyskiego, Sprawuiącego interessa, lub Konsula, którzy wyszlą Urzędnika lub Dragomana, dla znaydowania się przy obeyrzeniu domu lub towarów.

Artykuł VI.

Podobnież Minister lub Sprawuiący interessa Jego Cesarskiey Mości. Urzędnicy Poselstwa Rossyyskiego, Konsulowie i Dragomani, nie maiąc sposobności nabycia kupnem w Persyi, potrzebnych przedmiotów do ich odzienia, iako też wielu rzeczy nieodbicie potrzebnych do wygod życia, maią prawo wszystkie takie rzeczy, do swego iedynie użycia, otrzymywać na swóy rachunek, bez opłaty cła lub innych opłat. Tegoż przywileiu nawzaiem używaią Ajenci publiczni Nayiaśnieyszego Szacha, przebywaiący w Cesarstwie Rossyyskiem. Poddani Perscy, należący do orszaku Ministra, Sprawuiącego interessa, lub Konsułów, nieodbicie im potrzebni do usługi, będą używali, w czasie znaydowania się przy nich, opieki ich, na równi z poddanemi Rossyyskiemi. Lecz ieżeli którykolwiek z tych poddanych

)2(

Perskich, dopuści się występku i będzie podlegał karze, prawami postanowioney, w takim razie Ministeryum Perskie lub Hakim, a w iego niebytności Zwierzchność mieyscowa, do którey to należeć będzie, bezpośrednio odnosi się do Ministra Rossyyskiego, Sprawuiącego interessa, lub Konsula, u którego obwiniony znayduie się na usługach, z żądaniem wydania go Sądowi. A ieżeli to żądanie zasadzone będzie na dowodach, przekonywaiących o wykroczeniu obwinionego, tedy Minister, Sprawuiący interessa, lub Konsul, bez żadnego sprzeciwienia się, zadosyć temu uczyni.

Artykuł VII.

Wszelkie processa i sprawy sporne między poddanemi Rossyyskiemi, należą wyłącznie do rozpatrzenia i rozstrzygania Ministra lub Konsulów Jego Cesarskiey Mości, zgodnie z prawami i zwyczaiami Cesarstwa Rossyyskiego. Do rozpatrzenia ich przychodzą równie wszelkie spory i processa między poddanemi Rossyyskiemi, a poddanemi drugiego iakiegokolwiek Mocarstwa, w razie przystania na to przez obie strony. Jeśli zaś wynikną spory i procedera między Rossyyskiemi i Perskiemi poddanemi; tedy te spory i procedera idą do Hakima lub Rządcy, i powinny bydź rozpatrywane i rozstrzygane nie inaczey, iak w przytomności Dragomana Poselstwa lub Konsulatu. Processa te, raz porządkiem sądowym ukończone, nie mogą bydź powtórnie wznawiane. Wszakże, gdy okoliczności tego będą rodzaiu, że wymagaią powtórnego rozpatrzenia, wówczas do tego nie będzie przystępowano, bez uprzedzenia Ministra, Sprawuiącego interessa, lub Konsula Rossyyskiego, i w takim razie sprawa nie może bydź rozważana i rozstrzygana nigdzie, prócz tylko w Defter-Chanecie, to iest: Naywyższey Kancellaryi Szacha w Taurysie lub Teheranie, również w przytomności Dragomana Poselstwa Rossyyskiego lub Konsulatu.

Artykuł VIII.

W razie zabóystwa lub innego kryminalnego występku między poddanemi Rossyyskiemi, rozpatrzenie i rozstrzygnienie sprawy należy wyłącznie do Ministra Rossyyskiego, Sprawuiącego interessa, lub Konsula, na mocy powierzoney im władzy sądowey w sprawach ich spółziomków. Jeżeli poddany Rossyyski będzie wmieszany z cudzoziemcami do sprawy kryminalney; nie może on żadnym sposobem bydź prześladowanym lub kłóconym, bez dowodów należenia iego do występku; ale w tym razie, równie iak w owym, kiedy poddany Rossyyski będzie obwiniany o bezpośredni występek, nie mogą sądownictwa mieyscowe przystępować do rozpatrzenia i sądzenia inaczey iak w przytomności urzędnika wyznaczonego przez Legacyią Rossyyską lub Konsulat. Jeżeli zaś takiego nie będzie w tem mieyscu, gdzie popełniony występek; tedy Władze mieyscowe obowiązane są przesłać winowaycę tam, gdzie się znayduie Konsul Rossyyski albo Ajent. Zeznania uniewinniaiące lub przekonywaiące obwinionego, maią bydź ze wszelką ścisłością zebrane przez Hakima i Sędziego mieyscowego, stwierdzone ich podpisem i w tym kształcie przesłane tam, gdzie należy sądzić występek; zeznania te maią służyć w odbywaniu sprawy za fundamentalne dowody; chyba, że obwiniony przekona, iż są fałszywe. Gdy obwiniony zostanie należycie przekonanym i wyrok nastąpi, wówczas przestępca ma bydź wydany Ministrowi, Sprawuiącemu interessa, lub Konsulowi Jego Cesarskiey Mości, i przezeń wysłany będzie do Rossyi, dla ukarania, postanowionego prawem.

Artykuł IX.

Wysokie Strony ułatwiaiące się będą przestrzegały ścisłego wypełnienia postanowień Aktu ninieyszego. Rządcy ich obwodów, Kommendanci, i zobopólne Władze, nie pozwolą sobie przestąpić tych postanowień pod obawą ciężkiey odpowiedzialności, a nawet oddalenia od obowiązków w razie dwukrotnego, należycie dowiedzionego naruszenia.

Na ten koniec my niżey podpisani Pełnomocnicy Nayiaśnieyszego Cesarza Wszech Rossyy i Nayiaśnieyszego Szacha Perskiego, postanowiliśmy i zawarli obięte ninieyszym Aktem warunki, iako skutki X. artykułu Traktatu głównego, tegoż dnia zawartego w Turkmanczaiu, a które będą miały też moc i działanie, iak gdyby były słowo w słowo wciągnione do tego Traktatu.

Na skutek czego, oddzielny ten Akt, we dwóch exemplarzach przez nas został podpisany, stwierdzony herbowemi naszemi pieczęciami i zamieniony.

Zawarty we wsi Turkmanczaiu, dnia 10go Lutego, roku od Narodzenia Chrystusa 1828.

Na oryginale podpisano:
Jan *Paszkiewicz.*
A. Obrezkow.

Dla tego Nasza, Cesarska Mość, *po dostatecznem rozpatrzeniu wyżey wypisanego Oddzielnego Aktu potwierdziliśmy* go *i zaratyfikowali, a przez to za dobre przyymuiemy, potwierdzamy, i ratyfikuiemy w całem iego brzmieniu, obiecuiąc* Cesarskiem Naszem *słowem za* Nas *i następców* Naszych, *że wszystko, co w tym oddzielnym Akcie postanowiono, będzie przestrzeganem i dopełnianem przez* Nas *nietykalnie. Na wiarę czego, tę* Naszę *ratyfikacyią podpisawszy własnoręcznie, rozkazaliśmy utwierdzić pieczęcią* Naszą *Państwa. — Dan* w Petersburgu, *roku od Narodzenia* Chrystusa 1828 *Marca* 20go *dnia, Panowania* Naszego *roku trzeciego.*

MIKOŁAY.

Z Odessy d. 4 Lutego Kwietnia.

W naszym porcie zaczena się nowy ruch, i ożywiaią się czynności handlowe. Na woienne potrzeby wiele iest odbytu, podnoszą się także znacznie ceny zboża, sukna, skór i saletry. Zaręczanie okrętów nie zmieniło się, co zdaie się okazywać, że nie wiele cenione są siły Tureckie, i że krótką będzie woyna. Wiele przewozowych statków naięto dla rządu w porcie naszym i Sebastopolu, które zdaią się bydź do przewozu woyska przeznaczone. Niektórzy wnoszą ztąd, iż zamierzona iest wyprawa do mnieyszey Azyi, którą wspierać będzie Jenerał Paszkiewicz i wielki rzuci postrach pomiędzy Muzułmanami. W woysku Jenerała Paszkiewicza zaszły wielkie promocyie i otrzymało nagrody. Te ożywiły bardzo zapał woyska południowego i zwiększyły iego niecierpliwość postąpienia przeciw nieprzyiacielowi. Słychać tu, iż Turcy zakładaią obóz pod Adryanopolem i podług swoiego zwyczaiu w dawnych woynach przyiąć bitwę chcą pod Szumla. Cywilny nasz Gubernator Hr. Pahlen odiedzie ztąd za kilką dni; w przeszłym tygodniu obeyrzał wszystkie tuteysze magazyny i okręty, i iak mówią, okazał swoie ukontentowanie z znalezionego w nich dobrego porządku. W Xięztwach Multan i Wołoszczyzny, do których Hr. Pahlen przeznaczony bydź ma iako Jeneralny Intendent z płacą 16,000 Czerwonych złotych nie znaydzie woysko nasze żadnego oporu i osadzi obie te prowincyie. Kiedy Cesarz z Peters-

burga do woyska wyiedzie, nie ma ieszcze pewności; słychać, iż Hrabiowie Stroganow, Alexander Benkendorf i Nesselrode towarzyszyć będą J. C. Mci. Ziechać także ma do woyska Jego Cesarzewiczowska Mość Wielki Xiążę Michał.

Z Paryża d. 21 Kwietnia.

Wczoray niebyło wieczorów u Króla i Xiężny Berry z powodu z zwątpioney choroby Xięcia Rivier, iakoż dziś o godzinie w pół do 9tey zrana skonał. Na mieysce iego iako guwernera Xięcia Bordeaux, przeznaczaią Xięcia Polignac, Barona Damas, Xięcia Escars lub Margr. Clermont-Tonnere. (Zmarły Xiążę był początkowo Margrabią de Riviere, urodził się w r. 1765 w Ferté). Podczas rewolucyi uszedł z kraiu i zostawał ciągle przy Hrabi Artezyi (teraźnieyszym Krôlu Karolu X.) W roku 1804 należał do spisku Pichegru i został dnia 10go Czerwca tegoż roku na śmieć skazany, lecz prośba Cesarzowey Józefiny, Miurata i iego małżonki uratowała mu życie. Od przywrócenia prawego Tronu sprawował kilka wysokich urzędôw, wyszedł do godności Xięcia, Dowodcy gwardyi Królewskiey i guwernera Xięcia Bordeaux).

Wybrać się maiąca liczba popisowych do woyska wynosić ma 100,000 głów, a przydawszy do tego pozostaiące w domach od 6 lat odwody, rachuiąc tylko z każdego roku po 25,000, tedy Francyia wystawić może naymniey 400,000 ludzi, rachuiąc w to będące iuż pod bronią 150,000. Zresztą tego nowego urządzenia przypisać nie należy iakowem związkom z którem bądź Mocarstwem, ale iedynie naturalnemu wypadkowi z zmiany ostatniego Ministeryum.

Gazeta Francyi dziwi się, że Mortemarte nie odiechał ieszcze na swoie poselstwo do Petersburga, i wnosi ztąd, że Francyia ściśley teraz łączy się z Angliią.

Dnia 18 b. m. w wieczór o godzinie 11 Minister spraw zagranicznych kazał sobie przynieść z expedycyi Nmer 8 i 10 Kuryera Włoskiego, a onegday wydawca tego pisma Giacopo Marini uwiadomiony został, iż te Nra posłane są Prokuratorowi Krôlewskiemu, dla żądania ukarania za umieszczone w nich artykuły (o polityce Austryi względem Portugali).

Kardynał Latil i P. Laisne de Villeveque mieli dnia 19 b. m. prywatne posłuchania u J. K. Mci.

Przybył tu Xiążę Rauzan, były nasz Poseł w Portugalii.

"Gabinet Austryiacki (wyraża Gazeta *le Messager*) nie odłącza się od Francyi i Anglii co do spraw Portugalii; Mocarstwa, które uznały prawa Don Pedro i tytuł Rejenta Don Miguela, nie mogą nakłonić się do żadnego innego kroku, przez który zmieniony bydźby mógł ten porządek rzeczy. Dwory te zachowaią na przyszłość taką samą wierność i rzetelność w swoim postępowaniu, i iakikolwiek bądź nastąpi w Portugalii wypadek zawsze będą zgodnie działać, dla utrzymania prawności i spokoyności w Europie.,,

Xiążę Talleyrand i Xiążę Dalberg zakładaią do 4 mill. Fr. pretensyi do upadłego Domu kupieckiego Paravey i kompanii. Na kommissarzów dozorczych pozostałości tego domu wyznaczył trybunał handlowy PP. Lafitte i Rothschilda. — Gazeta Codzienna donosi, iż P. Paravey wskoczył w Sekwanę i zwłoki iuż iego znaleziono.

Jak tylko budowane w Anglii dwa parowe statki nadeydą do Marselii, uda się zaraz Lord Cochrane na powrót do Grecyi.

Z Włoch d. 15 *Kwietnia.*

Xiążę Fryderyk Karol Chrystyan Duński, przybywszy do Rzymu, niedługo zabawił i udał się do Neapolu.

Dnia 10 Kwietnia przybył do Liworna Egipski woienny bryg Bolla Stola w 24ch dniach z Alexandryi; osadzony iest 230 ludźmi, ponieważ zaprowadzić ma do Egiptu zbudowany tu bryg dla Baszy. — Tamże przybył Północno-Amerykański liniiowy okręt Delaware o 74 działach, wysadził dnia 10 Kwietnia na ląd syna Lucyiana Bonapartego, Karola Lucyiana z żoną (córką Józefa Bonapartego) i dwoygiem dzieci, a nazaiutrz odpłynął.

W Forli czuć się dało dnia 7go b. m. lekkie wstrząśnienie ziemi. Dnia 10 upadł w okolicach Rzymu śnieg, a 11 z południa nastąpił grzmot z wielkim gradem i ulewą, czego oddawna nie pamiętaią. — W Florencyi dnia tego w wieczór czuć się także dało trzęsienie ziemi trwaiące 20 do 22 sekund, w kierunku naprzód od wschodu na zachód, potem od południa na północ, a nakoniec znowu od południa na zachód. Niebo było wypogodzone, na zachodzie tylko gruba mgła okrywała horyzont. W Bononii było tegoż dnia trzęsienie, ale lekkie.

Z Madrytu d. 10 *Kwietnia.*

Król odwiedzi podług wszelkiego podobieństwa nietylko Nawarrę, ale i prowincyie Bazkie i zaledwo tu na swoie imieniny (30 Maja) powróci.

W Pampelunie założone zostały kosztem publicznym szkoły matematyki i rysunków, tudzież początkowe dla dzieci płci oboiey. Nauki w szkole matematyczney są bezpłatne, ale w szkole rysunków każdy uczeń płacić miesięcznie musi po 8 realów za oczyszczenie i oświecenie sali.

Od 8 dni dobroczynny deszcz po 8tygodniowey suszy ożywił tu zapragnioną ziemię, przez co spadła nieco cena żyta.

Król mianował 4ch wyższych officerów swey gwardyi dowodcami w miastach Katalońskich. Lubo woysko inaczey rozłożone zostanie, dostateczna iednak siła pozostanie w Katalonii dla utrzymania spokoyności.

Wyłamano prywatne bióro Ministra woiennego i zabrano z niego wiele ważnych papierów. Kilkanaście o tę kradzież podeyrzanych osób zostało iuż uwięzionych.

Z Kadyxu piszą, iż o odciągnieniu ztamtąd woysk Francuzkich nic niesłychać, co zapewne do dalszego czasu odłożonem zostało.

Z Lizbony d. 5 *Kwietnia.*
(z prywatnego doniesienia.)

Od odciągnienia Anglików upłynęły iuż 3 dni, a przecież panuie tu ieszcze spokoyność. Niektórzy z deputowanych mieyskich oddalili się z kraiu; powszechnie ganią ich postępek, ponieważ nie zachodziło nagłe niebezpieczeństwo. — Wieść o maiącem nastąpić ogłoszeniu Królem Don Miguela utrzymuie się. Zapewniaią, że iuż to w wielu mieyscach nastąpiło. Zresztą Xiążę ten mało okazuie się publiczności; ieszcze go w teatrze nie widziano i przeieżdzaiącego przez miasto.

Dnia 3 b. m. zawinęła tu fregata Angielska z pismami do Posła Angielskiego P. Lamb i do rządu naszego. Dnia 4 rozeszła się wieść, że P. Lamb iest ztąd odwołany i nie pozostanie tu iak tylko sprawuiący interessa. Podług bliższych doniesień nie iest ta wieść zupełnie płonną. Rzeczony Poseł naganił publiczne postępowanie Don Miguela i z taką żwawością wystąpił przeciw naszym Ministrom, iż ta nie zdaie się nawet

iego własnemu rządowi podobać. A zatem albo sam, albo D. n Miguel zażądał iego odwołania. — Francyia zdaie się w teraźnieyszych okolicznościach grać ważną rolę w Lizbonie, i obu stronnictw zwrócone są oczy na to Mocarstwo. Jeżeliby upadł wpływ Anglików, tedy korzyści handlowe, które posiadaią, przeszłyby do rąk Francuzów.

Polityka nie dozwala zapominać o obowiązkach Religii: od trzech dni zapełniane są kościoły od rana do godziny 11 w wieczór modlącemi się, tak iż patrząc na ruch po ulicach, zdawałoby się, iż ludność Lizbony pomnożyła się weczwórnasób.

Czynności handlowe ustały atoli zupełnie: osoby lękaiące się czegoś, tak obce, iako i kraiowe ukrywaią się z pieniądzmi, co wszystko rodzi niepewność względem politycznego stanu rzeczy.

Z Londynu d. 19 Kwietnia.

N. Król Jmość mianował P. Fox, dotychczasowego sekretarza poselstwa w Neapolu, pełnomocnym swoim Ministrem przy połączonych prowincyiach rzeki Plata.

Dnia 17 Xiążę Leeds i P. Clinton mieli posłuchania u J. K. Mci.

Xiążę Esterhazy, Poseł Austryiacki, miał wczoray naradę z Xięciem Wellington. Tegoż dnia o godzinie 4 z południa przybył goniec z Petersburga z pismem do Posła Rossyyskiego. Do Ministerstw naszych nadeszły także pisma z różnych części świata.

Z Oporto mamy doniesienia do 6 Kwietnia, podług których panowała tam zupełna spokoyność. — Wychodzące w Lizbonie pod bezpośrednią opieką rządu pismo *Trombeta final* zawiera wielką pochwałę zniesioney i przywrócić się w krótce maiącey Inkwizycyi.

G zeta *Morning Herald* tak wystawia sprawę Portugalii: Wyprawa nasza kosztowała miliion funtów szterlingów, a wypadkiem iey iest, że stosunki nasze pogorszyły się w Portugalii; Infantowi Don Miguel nie należało ufać; przybycie iego do Lizbony było hasłem do zwalenia konstytucyi; teraz, gdy woyska nasze ztamtąd ustąpiły, należy nam tylko baczyć, abyśmy pozostali neutralnemi i inne Mocarstwa do tego skłonili.

Patryarcha Grecki, iak Gazeta Hamburgska *Bersenliste* donosi, dopełniwszy zlecenia Sułtana, które skutku nie wzięło, rzucił klątwę na Hr. Capodistrias i wszystkie członki rządu Greckiego.

Ważny przez P. Gall proponowany w Edinburgu sposób nauczania ślepych czytać i pisać, zaczena ściągać na siebie powszechną uwagę. Wyznaczona przez Edinburgski Uniwersytet kommissyia z professorów, zdała niedawno nader korzystny rapport o xiążce P. Gall dla czytania ślepych i o sposobie uczenia ich pisania. P. Gall nie przyiął żadnych składek na urządzenie drukarni dla ślepych, gdyż spodziewa się, iż znaydzie dostateczny fundusz z przedaży Ewanielii S. Jana, którą na ten cel wydrukować kazał.

Z nowego doniesienia o handlu zbożowym P. Jakób, okazuie się, iż podług iego wyrachowania ludność Europy zwiększyła się od powszechnego pokoiu o 28 do 29 mill. ludzi.

Odebrano tu listy z Vera-Cruz przez Nowyjork do 25 Lutego, lecz te nie zawieraią nic nowego. — Cesarz Brazyliyski, lubo cała iego Rada stanu iest za pokoiem, obstaie uporczywie przy swoich warunkach.

Mówią, iż Pani Catalani, która znayduie się teraz w Paryżu, podięła się za 600 funtów szterlingów poiechać na muzykalną akdemiią do Jorku.

DODATEK DO Nro 37. GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 7 MAJA 1828 ROKU WE SRODĘ.

OBSERWACYIE METEOROLOGICZNE.

Barometr dla lepszego porownania zredukowany na 0° Reaumira.

Dzień godzina	Barometr zreduk: na 0° R.	Termometr czyli stopnie ciepła	Wilgroci	Wiatr	Stan Atmosf:	UWAGI.
Maja	cali lin:	stopnie	stop:			
god: 7	27 5, 631	+ 4. 3	83	Połud: Za. mocny	Pogoda z chmur:	o g. 9 deszcz.
12	,, 5, 852	+ 7. 8	71	,, ,,	Pochmurno	
3. 3	,, 5, 977	+ 8. 7	68	,, ,,	Chmury	
9	,, [illegible], 847	+ 4. 1	87	,, słaby	,, ,,	
7	27 5, 519	+ 4. 7	85	Połud: Za. słaby	Chmury	o g. 10 deszcz z grad:
4. 12	,, 5, 504	+ 6. 2	78	Połnocny mocny	Pochmurno	Deszcz.
3	,, 4, 940	+11. 0	67	Połud: Za. słaby	Chmury	
9	,, [illegible] 770	+ 5. 1	85	Północny słaby	Pogoda	
7	27 4, [illegible]	+ 5. 8	85	Połud: Ws. słaby	Pochmurno	Deszcz.
5. 12	,, 3, 722	+12. 5	70	Wschodni mocny	Chmury	
3	,, 3, 397	+13. 0	67	,, ,,	Pochmurno	
9	,, 2, 956	+ 8. 0	83	,, średni	Pogoda z chmur:	

J. *Steczkowski*, Z. A. O.

Od granic Tureckich d. 12 Kwietnia.

Wielkorządca Bośnii, Abdurrahman Basza, zgromadził w okolicach Zwornika, Kładanu, Vissegerad i Sarajevo 12,000 woyska, które wyruszyło do Bereska (upalisadowanego mieysca na prawym brzegu Sawy) zkąd udać się ma na 44 przewozowych statkach do Belgradu i Szabaczu. Mahometańscy Bośniacy uważaią to poruszenie iako środek przezorności względem Serwii, a inni przeznaczaią te woyska do Multan i Wołoszczyzny.

Podług listu z Zante pod dniem 2 Kwietnia Ibrahim Basza wsadził część woysk swoich na przybyłą z Alexandryi eskadrę; lecz ta nie czyniła ieszcze żadnego przygotowania do odpłynienia.

List z Stambułu pod dniem 27 Marca donosi co następuie: "Wczoray odebrała Porta urzędową drogą wiadomość o postanowieniu Cesarza Rossyi posłania woysk swoich przeciw kraiom Tureckim, dla nzyskania zadosyć uczynienia za doznane od Porty u-

szkodzenia. Wielki Wezyr podiął się uwiadomić o tem Sułtana i uczynić mu przełożenia o położeniu państwa, ażeby w krytyczney tey chwili przedsięwzięte bydź mogły zawczasu środki do ratowania kraiu. Sułtan słuchać miał spokoynie udzieleń Wezyra, co zdaie się okazywać, że postanowienie Dworu Rossyyskiego nie było iuż dla niego obcem. "Tak więc musiemy walczyć,, miał odpowiedzieć. Ministeryum nie zdaie się iednak bydź tak spokoynem iak Monarcha i nie ukrywa swey boiaźni względem przyszłości. Do dnia dzisieyszego nie zebrał się ieszcze Dywan i nie iest ieszcze zapowiedziany; rozmowy iednak Magnatów, którzy iedni z drugiemi szukaią spotkania, gdyż niema tu zwyczaiu odwiedzania się nawzaiem, iest poprzednikiem wielkich politycznych zdarzeń i rychłego zwołania Dywanu. Wielki Wezyr udać się wkrótce ma do woyska do Adryianopola, nad którem obeymie dowodztwo. Czyli Sułtan uda się do woyska ieszcze niema pewności. Względem oznaczenia dowodcy nad zgromadzaiącem się pod Erzerum woyskiem, zdaie się zachodzić nieiaka trudność, gdyż ten punkt większą ściąga uwagę Porty, niżeli granica Dunaiu, z powodu, że woysko Rossyyskie nie iest w Persyi zatrudnione i większa część tameczych poddanych Tureckich są iako Chrześciianie Rossyi przychylnemi, a zatem działania Tureckiego wschodniego woyska doznać mogą wielkich przeszkód. Woyska Tureckie w Europie znayduią się powiększey części w okolicach stolicy i wynosić mogą do 80,000 ludzi. Pod Adryianopolem, gdzie zbierze się woysko, niema się w tey chwili znaydować iak 30,000 ludzi.,,

Dostrzegacz Austryiacki z dnia 24 Kwietnia zawiera następuiące doniesienia z Grecyi:

Z Zante d. 31 Marca 1828.

"Podług doniesień z Modon od kilku dni krąży w wodach między Modon, Navarino i Koron kilkanaście Angielskich i Francuzkich okrętów woiennych, w celu, iak się zdaie, oderznięcia wszelkiego dowozu żywności do tych portów, dla zmuszenia Ibrahima Baszy, który niema iuż mieć iak na trzy miesiące żywności do opuszczenia Morei i powrócenia do Egiptu. Mimo tego zamknięcia udało się iednak Egipskiemu brygowi, wiozącemu z Suda 600 worów mąki, dnia 23 b. m. zawinąć do Modon. Nazaiutrz dwie galery, przybyłe także z Suda z żywnością usiłowały do portu Modon zawinąć, lecz zostały od Francuzkiey fregaty, iak mówią, wystrzałami z dział odparte i popłynęły ku Koron. Dnia 27 wyładowany mąką Turecki okręt, który Ibrahim Basza oddawna do Albanii po żywność wysłał, zawinął do Navarino, a w nocy z dnia 27 na 28 obie powyższe galery, uszedłszy baczności zamykaiących okrętów, weszły do Modon. Trzema dniami pierwey dnia 25 Marca Egipska galera przybyła z Prevesy z gońcem Tureckim z Stambułu do Modon z pismem do Ibrahima Baszy. Od tego czasu zaostrzone znacznie zostało zamknięcie trzech południowych Grecyi portów, zostaiących w posiadłości Egipcyianów; wczoray i onegday odparła zamykaiąca eskadra, do którey przyłączyło się kilka statków Greckich, kilkanaście kupieckich okrętów wiozących do Modon i Navarino żywności.,,

Z Zante d. 1 Kwietnia.

"Wczoray przybyły na tuteyszą przystań dwa brygi Greckie i galera, wszystkie z wywieszoną banderą Grecką. Viceadmirał Sachtury, którego bandera powiewała na iednym z brygów, wysiadł na ląd i prosił Angielskiego Rezydenta o pozwolenie dwiema

młodym Grekom, którzy maią bydź za granicą edukowanemi, odbycia kwarantanny w tuteyszym lazarecie, co dozwolonem zostało, poczem te trzy okręty udały się w dalszą drogę do Dragomestre, dokąd wiozły 3 do 400 Greckich żołnierzy i żywność. Znany Grecki Kapitan, Jerzy Varnachioty, który w czasie teraźnieyszey rewolucyyney woyny służył przemiany Grekom i Turkom, i w ostatnim czasie bawił pod Prevesą, przeszedł znowu z swoiemi stronnikami do stoiących pod Dragomestre Greków, do których przyłączył się także niedawno z 200 ludzi Chrysanthos Sissini, (brat poymanego przez Ibrahima Baszę przy opanowaniu zamku Tornese) Michała Sissini.

" W tey chwili dowiedzieliśmy się z pewnością, że 4 Greckie okręty, dwa brygi i dwie galery przybyły przed Navarino, dla zamykania tego portu wspólnie z Angielskiemi i Francuzkiemi woiennemi okrętami. „

Z Zante d. 5 Kwietnia.

" W obozie woyska Egipskiego pod Modon, a mianowicie w oddziale 4go i 10 pułku, pokazało się morowe powietrze, na które dnia 30 Marca kilkunastu żołnierzy umarło. Ibrahim Basza rozkazał zamknąć obóz obu tych pułków i poddał ich pod kwarantannę, aby przynaymniey zapobiedz dalszemu szerzeniu się zarazy. W twierdzach Navarino, Modon i Koron iest dobry stan zdrowia.

" Dnia 31 Marca przybył do Modon z Smirny, Eginy i Poros Ces. Austryiacki woienny bryg Veneto pod rozkazami Majora Zimburg, wraz z Ces. Austryiacką kupiecką galerą, która przywiozła 102 Arabów, którzy za pośrednictwem Ces. Austryiackiego dowodcy eskadry w Lewancie z niewoli Greckiey za takąż liczbę Greków w niewoli Tureckiey będących wymienionemi zostali. Ces. Austryiacki Major Prokesch, który w tey sprawie udał się na początku Marca do Eginy i Poros, znaydował się na brygu Veneto.

W wodach Navarino, Modon i Koron znaydowały się w dniu 31 Marca następuiące woienne okręty: Angielskie: 1 liniiowy okręt, 1 korweta, 2 brygi, 1 galera; Francuzkie: 1 fregata; Greckie: 2 brygi i 2 galery. — Ibrahim Basza oświadczyć miał: że ieżeli przez zamknięcie w iego mocy będących portów odcięty mu zostanie wszelki dowóz żywności, tedy zmuszony zostanie przez postąpienie w głąb kraiu przysposobić sobie żywność. „

TEATR NARODOWY.

W przyszłą Sobotę, to iest dnia 10 Maja na Benefis Walentego Szlagórskiego, Dyrektora Orkiestry Teatru Krakowskiego, dane będzie nowe nigdy tu nie grane Wielkie Historyczne Drama w 3 aktach, z Francuzkiego PP. Leblanc i Paccard na ięzyk Oyczysty przełożone: *Eleonora de Lusignan, czyli Tryumf Cnoty nad Zbrodnią.* — Poczem nastąpi bardzo zabawna Komedya w 1 akcie: *Dom do Sprzedania.* — Między aktami odegrane będą przez Orkiestrę celnieysze Utwory Rossiniego.

UWIADOMIENIE.

Podpisany podaie z nayuniżeńszą prośbą do powszechney wiadomości: ażeby nikt bez iego własnego podpisu lub wiary godnego upoważnienia nic bez zapłaty na iego rachunek nie wydawał i nie kredytował.

W Krakowie dnia 1go Maia 1828 roku.

Kr. Pruskiey Poczty Dyrektor
Dollega.

Dnia 5 i 6 Maja 1828 r.

Cena Zbóż różnego gatunku na Targu w Krakowie sprzedawanych.

Korzec	1. Zł. gr.	2. Zł. gr.	3. Zł. gr.	4. Zł. gr.
— Pszenicy	14 15	13 —	12 —	10 —
— Żyta	12 18	12 15	12 —	10 15
— Jęczmienia	12 —	10 —	9 —	8 15
— Grochu	18 —	17 —	16 —	— —
— Owsa	7 15	7 12	7 —	— —
— Jagieł	22 —	21 15	19 —	— —
— Rzepaku	— —	— —	— —	— —

LOERYIA KRAIOWA.

W 293 Ciągnieniu dnia 7go Maja 1828 roku w przytomności Osób od Rządu do tego wyznaczonych, wyciągnięte z koła zostały Numera następuiące:

34. 29. 36. 60. 12.

Przyszłe 294 Ciągnienie dnia 14go Maja 1828 r. przypada.

DONIESIENIA.

W dniu 9 Maia r. b. 1828 o godzinie 9 ranney w Rynku głównym M. W. Krakowa Gmachu Sukiennicach w drodze Exekucyi Sądowey odbędzie się publiczna Licytacya Chustek kolorowych, płocien w sztukach, dymek podobnież różnego gatunku w sztukach, filiżanek marmurkowych, czayników, solniczek, wazonów marmurowych, imbryczków, i faierek do kwiatków, zaś późniey po odbytey tey licytacyi sprzedawane będą tabakierka srebrna, pierścionki złote, koralików nitek dwie; chęć zatem licytować maiących podpisany na czas i mieysce oznaczone zaprasza.

W Krakowie dnia 3go Maja 1828 roku. Teodor *Jaworski*, K. S.

Wieś Wola Więcławska z Folwarkiem Firlejów, w Królestwie Polskiem, Obwodzie Miechowskim, na samem pograniczu Obwodu Wolnego Miasta Krakowa, przy Komorze Wilczkowice położona; iest z wolney ręki za papiery kredytowe lub za gotowe pieniądze (pod korzystnemi dla Kupuiącego warunkami) do sprzedania. Bliskość Miasta Wolnego Krakowa, iako też i drogi murowaney Chausee; gościeniec główny Warszawski przerzynaiący Folwark teyże wsi Firlejów (którędy droga prowadzona dzisiay od Krakowa do Michałowic, nie zawodnie poydzie na Słomniki do Warszawy, i wkrótce przedsięwzięta zostanie), Karczma na temże gościńcu dziś znayduiąca się, iako też i druga stawiać się maiąca (obydwie zaś znaczną propinacyią w widoku przedstawić mogące); położenie zabudowań Dworskich wygodnych i porządnych, w mieyscu bardzo przyiemnem; dostateczność gruntowey pańszczyzny pieszey; gatunek gleby uzdatnioney pod Żyto, a nawet mieyscami pod Pszenicę; kilkadziesiąt morgów młodocianego lasu, wszelkiego rodzaiu; dostatek paszy letney dla Owiec, a nawet i rogatego bydła, ogół powierzchni obydwóch Folwarków przez przysięgłego Jeometrę wymierzonych do 700 morgów dochodzący; przywiązana do Inwentarza partya Owiec prawdziwych Merynosów, iako też i partya naypięknieyszego drzewa grubego na pniu stoiącego, o milę w obcym lesie do wyrębu na kilka lat zakupionego; są to szczegóły które posłużyć mogą na prędce do dania pierwszego rysu teyże Wsi. Bliższa wiadomość w Redakcyi Gazety Krakowskiey.

Na żądanie Abrahama Kasprzyka o ogłoszenie za umarłego brata iego Tyburcyusza Kasprzyk, urodzonego w Sosnitz przy Gliwicach (Gleiwitz) w Pruskim wyższym Szlasku, który w roku 1793 będąc żołnierzem w Kr. Pruskim pułku grenadyerów Lütwitza, podczas insurekcyi Polskiey w Krakowie stoiącym, tamże zachorował, i zapewne umarł. Aże część macierzyńskiego maiątku z roli włościańskiey spada na niego; przeto wzywa się lub iego niewiadomi dziedzice i spadkobiercy ninieyszym publicznym Edyktem, aby w przeciągu 9 miesięcy, a naypóźniey w oznaczonym na 15 Stycznia 1829 o godzinie 9 zrana terminie do tuteyszey Kancellaryi sądowey zgłosili się i dalszego postanowienia oczekiwali. W przypadku zaś niezgłoszenia się wzmiankowany wyżey Tyburcyusz Kasprzyk będzie za umarłego ogłoszony, a spadaiący nań nie, o maiątek naybliższym krewnym przyznany.

W Gliwicach dnia 1go Kwietnia 1828 roku.

Z Sądu Państwa Zabrze w Cyrkule Bytomskim w wyższym Pruskim Szląsku.

Glatzel, Justycyaryusz.

Z strony podpisanego Sądu córka zginionego Muszkietera Jana Albrecht, Joanna Zofia Albrecht, która od roku 1796 z Bielska, w części Austryiackiego Szląska, z ostatniego wiadomego iey pobytu oddaliła się, i od tego czasu aż do dnia dzisieyszego, mimo wywiadywań, nie można było żadney o iey życiu lub pobycie powziąść wiadomości, na wniosek Pana tuteyszego Komissarza sprawiedliwości Scholtz, wzywa się ninieyszym publicznym Edyktem, równie iak niewiadomi iey potomkowie, dziedzice lub spadkobiercy: ażeby też lub iey dziedzice w przeciągu 9 miesięcy, a naypóźniey w dniu 4 Listopada 1828 r. o godz: 9 zrana iako prekluzyinym terminie osobiście lub na piśmie zgłosili się do wyznaczonego Deputowanego Pana Assessora Beer w Sądzie tuteyszym lub do Regestratury sądowey, i dalszego postanowienia oczekiwali; w przeciwnym zaś razie oczekiwać maią: że zginiona Albrecht będzie za umarłą deklarowana, a spadaiący na nią maiątek tym krewnym przysądzony zostanie, którym po iey śmierci z prawa się przynależy.

W Neisse dnia 7 Stycznia 1828 r. *Królewsko-Pruski Sąd Xięztwa Neisse.*